

Stina Tegnhed

Byte av elstolpe invid Okome RAÄ 18, ett stenblock med skålgropar

Halland, Falkenbergs kommun, Okome socken, Bäckagård 1:6, RAÄ 18:1

Hallands Kulturhistoriska museum, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2019

Arkeologisk schaktningsövervakning 2019

Framsida: Omslagsbild: Byte av elstolpe pågår. Okome RAÄ 18:1 i bakgrunden mot NV. Fotonr: 2019-30-6. Foto: Stina Tegnshed

Layout: A. Andersson

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet

Ärende nr ms2006/02316

Innehåll

SAMMANFATTNING.....	5
BAKGRUND.....	5
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	5
RESULTAT	6
Revidering av Fornlämning RAÅ 18:1 placering i Fornreg	8
ÅTGÄRDSFÖRSLAG.....	8
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	8

Figur 1. Karta i skala 1:10 000. Utdrag ur fastighetskartan.

SAMMANFATTNING

Med anledning av byte av en uttjänt stolpe för elledning precis bredvid fornlämning Okome RAÄ 18:1, ett hållristningsblock, har Kulturmiljö Halland utfört en schaktningsövervakning. Stolpbytet ägde rum fredagen den 3 maj 2019. Under arbetet användes en traktorgrävare och ett 2x1,5 meter stort schakt grävdes vid bytet av stolpe och två mindre schakt (ungefär 1 meter breda och 1,5 meter långa) grävdes för att fästa två stag i marken. Elstolpeschaktet grävdes till 2 meters djup och de två mindre till cirka 1–1,5 meter djup. De grävda schakten innehöll inga förhistoriska lämningar. Inga fortsatta antikvariska insatser krävs i ärendet.

BAKGRUND

EON Energidistribution AB avsåg att byta en gammal stolpe för elledning i samband med uppgradering av det lokala elnätet. Stolpen ifråga var utdömd och bedöms helt uttjänt. Vid bytet användes en mindre grävmaskin, då stolpen är djupt förankrad i marken. Stolpen står placerad direkt invid Okome RAÄ18:1, ett klippblock med hållristning. Vid upptagning av stolpen bedömdes att arkeologiska lämningar, dolda under mark skulle kunna komma att beröras. Syftet med schaktningsövervakningen var att minimera eventuella skador på fornlämning och dokumentera de arkeologiska lämningar som kunde komma att beröras av arbetsföretaget.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Stolpen som var uttjänt och behövdes bytas ut stod placerad på ett avstånd av endast några meter sydöst om stenblocket med hållristningar Okome RAÄ 18:1. Hållristningarna utgörs av ett trettiotal skålgropar med diametrar mellan 3,5–9 cm och 0,5–2,5 cm djupa, inhuggna på ovansidan av ett vittrat och skrovligt flyttblock, 4x3 meter och 1,9 meter högt. Blocket står på en liten kulle och strax norr om blocket finns de tre gravhögarna Okome RAÄ 16:1–3. Ungefär 40 meter söder om RAÄ 18:1 finns stensättningen Okome 108:1. Fornlämningarna ligger vackert inramade av lövträd och hagar strax norr om Ätraforsdammen. Jordmånen vid undersökningsområdet är sandig morän. Höjden i området är ungefär 50 meter över havet.

Figur 2. Utsikt från gravhögarna Okome 16:1–3 mot stenblocket med skålgropar Okome 18:1. Mot S. Fotonr: 2019-30-5. Foto: Stina Tegnhed.

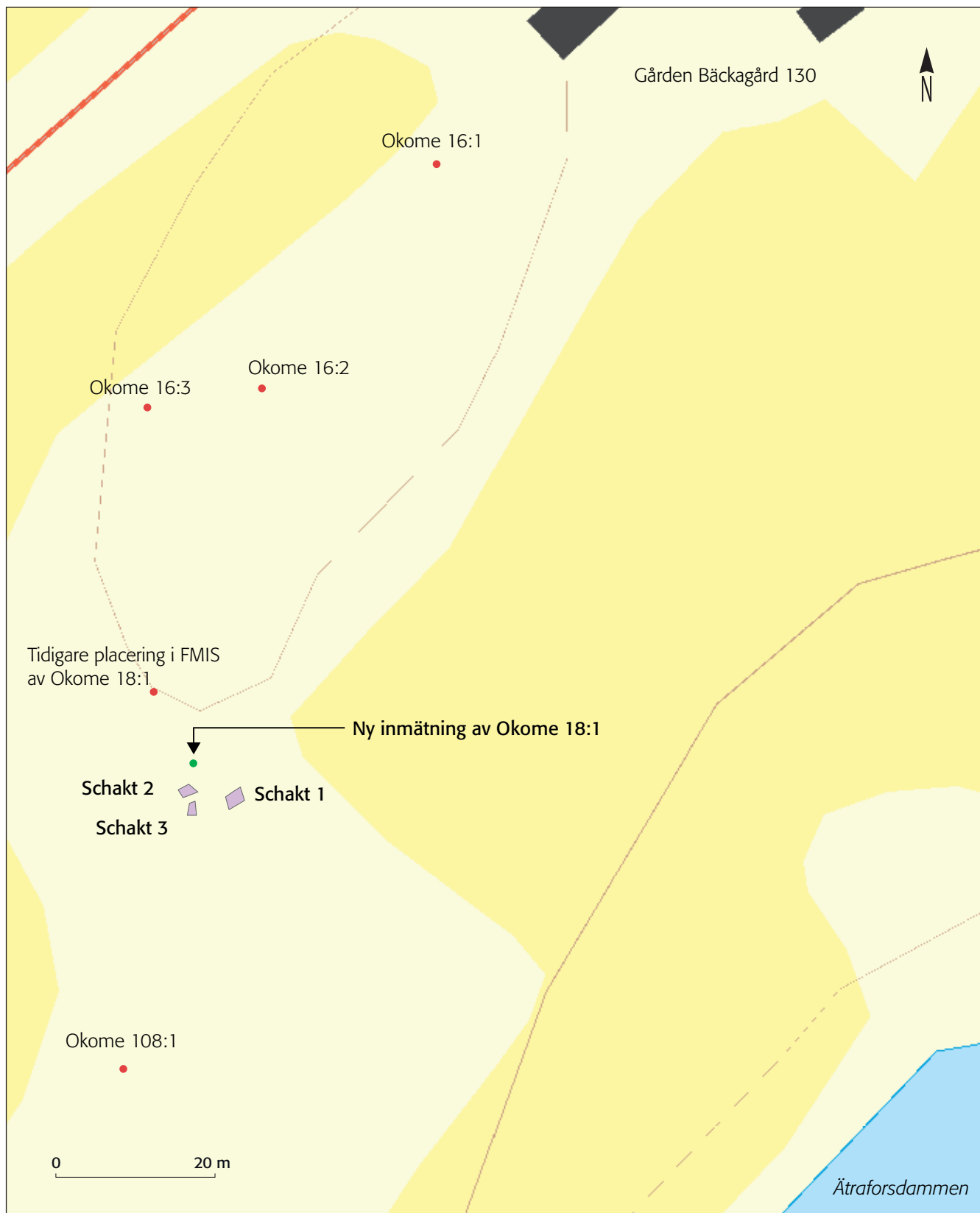
RESULTAT

En mindre traktorgrävare grävde ett schakt omkring den uttjänta stolpen och det tillhörande elskåpet (Schakt 1). Jorden avlägsnades skiktvis med en smal, cirka 0,3 meter bred skopa och handgrävning med spade. Efter att grässvålen avlägsnats syntes ett 0,2 meter tjockt humöst sandlager och sedan följde sand och sten, i storleken från knytnävstor till ca 0,4 meter i diameter. Inga gravar eller andra förhistoriska lämningar kunde iaktas i schaktet. Ungefär fyra meter väster om elstolpeschaktet grävdes två mindre schakt för att placera nya stag (Schakt 2 och 3). Inte heller dessa schakt innehöll förhistoriska lämningar.

Schakt 1: *2x1,5 meter stort schakt för elstolpe. Grävdes till 2 meters djup.*

Schakt 2: *1x1,5 meter stort schakt grävdes för att fästa stag i marken. Grävdes till mellan 1–1,5 meters djup.*

Schakt 3: *1x1,5 meter stort schakt grävdes för att fästa stag i marken. Grävdes till mellan 1–1,5 meters djup.*

Figur 3. Schakt 1, 2 och 3 samt intilliggande fornlämningar. Den nya inmätta placeringen av skålgropstenen Okome 18:1 markerad med grön punkt. Skala 1:700.

Revidering av Fornlämning RAÄ 18:1 placering i Fornreg

Vid schaktningsövervakningen mättes en punkt in på norra delen av hållristningsblocket Okome 18:1. Den inmätta punkten visade sig skilja ungefär 10 meter från Okome RAÄ 18:1 s placering i fornminnesregistret FMIS. Den nyinmätta punkten på stenblocket befann sig 10 meter sydsydost om den gamla registerade punkten. Den nya placeringen har rapporterats in till Fornreg i ärendet 431-2992-18.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Schaktningsövervakningen vid byte av elstolpe och grävning för placering av nya stag är genomförd. Kulturmiljö Halland förordar inga vidare arkeologiska insatser i ärendet. Vid eventuella framtida schaktningar i närområdet bör de genomföras med antikvarisk medverkan då den lilla kullen med det stora stenblocket med skålgropar mycket väl kan innehålla rester av gravar eller andra förhistoriska lämningar.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslutsnummer:	431-2992-18
Eget diarienummer:	2018-181
Uppdragsgivare:	EON Energidistribution AB
Utförandetid:	3 maj 2019
Personal:	Stina Tegnhed (projektledare)
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	RAÄ 18:1, Bäckagård 1:6 i Okome socken, Falkenbergs kommun Koordinater X: 6324053, Y:358953 (koordinater i sydvästra hörnet)
Undersökt:	7,6 m ²
Dokumentation:	Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Okome2018181s. Inga ritningar. Digitala fotografier har fotonummer 2019-30-1 – 2019-30-6
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs
Prover:	Inga prover
Datering:	-

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00
E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se